

Datum van inontvangstneming : 29/09/2016

Zaak C-470/16

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 augustus 2016

Verwijzende rechter:

High Court (Ierland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 juli 2016

Verzoekende partijen:

North East Pylon Pressure Campaign Limited

Verwerende partijen:

An Bord Pleanála

the Minister for Communications, Energy and Natural Resources

Ierland

Attorney General

High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland)

Rechterlijke toetsingsprocedure

RECHTER HUMPHREYS

BETREFFENDE EEN BEROEP OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 50 VAN DE
PLANNING AND DEVELOPMENT ACT 2000 (WET VAN 2000
BETREFFENDE DE RUIMTELIJKE ORDENING EN ONTWIKKELING),
(ZOALS GEWIJZIGD)

NORTH EAST PYLON PRESSURE CAMPAIGN LIMITED EN

VERZOEKENDE PARTIJEN

- TEGEN -

AN BORD PLEANÁLA, [omissis]

THE MINISTER FOR COMMUNICATIONS, ENERGY AND
NATURAL RESOURCES (MINISTER VAN COMMUNICATIE, ENERGIE EN
NATUURLIJKE HULPBRONNEN), [omissis]

IERLAND, EN DE ATTORNEY GENERAL

VERWERENDE PARTIJEN

- IN TEGENWOORDIGHEID VAN -

EIRGRID PLC

[De verwijzingsbeslissing en de bijgevoegde uitspraak bevatten weinig informatie over de achtergrond van de onderhavige zaak. EirGrid heeft in 2015 een vergunning aangevraagd voor de bouw van 300 hoogspanningsmasten met hoogspanningskabels over een afstand van 138 km, teneinde de elektriciteitsnetten van Ierland en Noord-Ierland (Verenigd Koninkrijk) met elkaar te verbinden en zo voor een betrouwbare energievoorziening op het gehele eiland te zorgen (de zogenoemde „North-South 400 kV Interconnection Development”). Dit project maakt deel uit van de trans-Europese energie-infrastructuur van de Unie. Het stuit op grote weerstand, met name van de kant van de North East Pylon Pressure Campaign (NEPP), een pressiegroep van grondeigenaren en bezorgde burgers die in de betrokken gebieden wonen. Hun hoofdargument is dat de hoogspanningskabels ondergronds dienen te worden aangelegd en dat economische ontwikkeling weliswaar moet worden toegejuicht, maar niet ten koste mag gaan van het milieu, het erfgoed, het toerisme of de middelen van bestaan van particulieren. EirGrid heeft uit kostenoverwegingen en met het oog op betere toegankelijkheid voor reparaties en onderhoud gekozen voor bovengrondse in plaats van ondergrondse kabels. Inmiddels is er een planologisch onderzoek gestart. NEPP heeft beroep ingesteld met het doel het onderzoek stop te zetten, onder meer op grond dat EirGrid wijzigingen heeft aangebracht in de gegevens die oorspronkelijk waren vermeld in het milieueffectrapport dat overeenkomstig richtlijn 2011/92/EU is opgesteld. Het beroep van de NEPP is door de High Court (rechter Humphreys) op 12 mei 2016 afgewezen op grond dat naar Iers recht een definitief besluit van de planautoriteit moet worden afgewacht voordat een gerechtelijke procedure kan worden ingesteld tegen een dergelijk besluit. Aangezien de vergunningverlenende instantie (An Bord Pleanála) tot dusver geen definitief besluit had genomen, was het door de NEPP ingestelde beroep volgens de rechter voorbarig. Verweerders in het hoofdgeding willen thans hun kosten op verzoekers verhalen. Rechter Humphreys vraagt zich af of de Ierse wetgeving ter

zake verenigbaar is met het Unierecht (inzonderheid met richtlijn 2011/92) en het Verdrag van Aarhus en verwijst de zaak naar het Hof van Justitie voor een prejudiciële beslissing over deze kwestie.] [omissis] [nationale procedure]

DE HIGH COURT schorst de onderhavige procedure en verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de vragen die zijn geformuleerd [omissis] in de [omissis] uitspraak van de High Court [omissis] van 29 juli 2016 die is gehecht aan deze verwijzingsbeslissing.

DE HIGH COURT verzoekt overeenkomstig artikel 23 bis van het Statuut van het Hof van Justitie en artikel 105, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof om behandeling van dat verzoek volgens de versnelde procedure.

[omissis] [de nationale procedure wordt geschorst in afwachting van de prejudiciële beslissing van het Hof]

De High Court

Rechterlijke toetsingsprocedure

BETREFFENDE EEN BEROEP OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 50 VAN DE PLANNING AND DEVELOPMENT ACT 2000 (ZOALS GEWIJZIGD)

NORTH EAST PYLON PRESSURE CAMPAIGN LIMITED EN

██████████

VERZOEKENDE PARTIJEN

- TEGEN -

AN BORD PLEANÁLA, [omissis]

THE MINISTER FOR COMMUNICATIONS, ENERGY AND

NATURAL RESOURCES, [omissis]

IERLAND, EN DE ATTORNEY GENERAL

VERWERENDE PARTIJEN

- IN TEGENWOORDIGHEID VAN -

EIRGRID PLC

VERZOEK OM EEN PREJUDICIELE BESLISSING OVEREENKOMSTIG
ARTIKEL 267

VAN HET VERDRAG BETREFFENDE DE WERKING VAN DE EUROPESE
UNIE

EN

VERZOEK OM BEHANDELING VAN DE PREJUDICIELE
VERWIJZING VOLGENS DE VERSNELDE PROCEDURE

(overeenkomstig artikel 23 bis van het Statuut van het Hof van Justitie en
artikel 105, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof)

VRAGEN

Krachtens artikel 267 VWEU stelt de High Court van Ierland het Hof de volgende prejudiciële vragen:

- (i) Is het recht op een procedure die „*niet buitensporig kostbaar*” is als bedoeld in artikel 11, lid 4, van richtlijn 2011/92/EU, in het kader van een nationaal rechtsstelsel waarin de wetgever niet uitdrukkelijk en definitief heeft vastgesteld in welk stadium van het proces een besluit kan worden aangevochten en de rechter dit voor elk specifiek beroep per geval moet beoordelen aan de hand van de regels van common law, van toepassing op de procedure voor een nationale rechter waarin wordt bepaald of het beroep in kwestie in het juiste stadium is ingesteld?
- (ii) Is het vereiste van artikel 11, lid 4, van richtlijn 2011/92/EU dat een procedure „*niet buitensporig kostbaar*” mag zijn, van toepassing op alle aspecten van een gerechtelijke procedure waarin de rechtmatigheid (volgens het nationale recht of het Unierecht) van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de inspraakbepalingen van deze richtlijn wordt aangevochten, of enkel op de Unierechtelijke aspecten van een desbetreffend beroep (of, meer bepaald, slechts op de aspecten van het beroep die betrekking hebben op kwesties in verband met de inspraakbepalingen van de richtlijn)?
- (iii) Omvat de uitdrukking „enig besluit, handelen of nalaten” in artikel 11, lid 1, van de richtlijn bestuursbesluiten die worden genomen in het kader van de beoordeling van een vergunningsaanvraag voor een ontwikkelingsproject, ongeacht of de rechtspositie van de partijen op onherroepelijke en definitieve wijze door dergelijke bestuursbesluiten wordt bepaald?
- (iv) Dient een nationale rechter, teneinde een doeltreffende rechtsbescherming te waarborgen op de onder het milieurecht van de Unie vallende gebieden, een uitlegging aan zijn nationale recht te geven die zoveel mogelijk in

overeenstemming is met de doelstellingen genoemd in artikel 9, lid 3, van het op 25 juni 1998 te Aarhus gesloten VN/ECE-Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, a) in een procedure waarin de rechtmatigheid wordt betwist van een vergunningsprocedure betreffende een project van gemeenschappelijk belang dat is aangewezen overeenkomstig verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur, en/of b) in een procedure waarin de rechtmatigheid wordt betwist van een vergunningsprocedure betreffende een ontwikkelingsproject dat van invloed is op een overeenkomstig richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aangewezen Europees gebied?

- (v) Indien het antwoord op vraag iv), onder a) en/of onder b) bevestigend luidt, betekent dan de bepaling dat verzoekers moeten „*voldoen aan de eventuele in [hun] nationale recht neergelegde criteria*”, dat het VN/ECE-Verdrag geen rechtstreekse werking kan hebben in een situatie waarin verzoekers aan alle in het nationale recht neergelegde criteria voor het instellen van beroep voldoen en/of duidelijk het recht hebben beroep in te stellen, a) in een procedure waarin de rechtmatigheid wordt betwist van een vergunningsprocedure betreffende een project van gemeenschappelijk belang dat is aangewezen overeenkomstig verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur, en/of b) in een procedure waarin de rechtmatigheid wordt betwist van een vergunningsprocedure betreffende een ontwikkelingsproject dat van invloed is op een overeenkomstig richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aangewezen gebied?
- (vi) Staat het een lidstaat vrij om in zijn wetgeving te voorzien in uitzonderingen op de regel dat procedures in milieuzaken niet buitensporig kostbaar mogen zijn, gelet op het feit dat noch richtlijn 2011/92/EU noch het op 25 juni 1998 te Aarhus gesloten VN/ECE-Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden in een dergelijke uitzondering voorziet?
- (vii) Is meer bepaald een nationaalrechtelijke regel die, teneinde te waarborgen dat procedures in milieuzaken niet buitensporig kostbaar zijn, het bestaan van een causaal verband tussen de vermeende onrechtmatige handeling of het vermeende onrechtmatige besluit en de milieuschade vereist voor de toepassing van nationale uitvoeringsbepalingen van artikel 9, lid 4, van het op 25 juni 1998 te Aarhus gesloten VN/ECE-Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, verenigbaar met dat verdrag?

DE HIGH COURT
RECHTERLIJKE TOETSINGSPROCEDURE

[omissis]

UITSPRAAK van rechter Richard Humphreys van 29 juli 2016

- 1 In [de uitspraak van 12 mei 2016 in een geding tussen dezelfde partijen] [omissis] heb ik het verzoek van de verzoekende partijen om toestemming te verlenen tot het instellen van een beroep tot rechterlijke toetsing, strekkende tot een verbod van een planologisch onderzoek inzake de noord-zuid-interconnectie van het elektriciteitsnet, afgewezen op grond dat het verzoek voorbarig was.
- 2 Alle in het gelijk gestelde partijen trachten thans hun kosten op verzoekers te verhalen. Op hun beurt wensen verzoekers hun kosten op de andere partijen te verhalen. Ik heb kennisgenomen van het betoog van de partijen ter terechtzitting en de door hen ingediende schriftelijke opmerkingen. **[Or. 2]**
- 3 De ter terechtzitting aangevoerde hoofdargumenten hadden betrekking op de al dan niet toepasselijkheid van artikel 50B van de Planning and Development Act 2000, artikel 3 van de Environment (Miscellaneous Provisions) Act 2011 [milieuwet (diverse bepalingen) van 2011] en, voor zover geen van deze bepalingen van toepassing is, de beginselen geldend volgens [Order] 99 van de Rules of the Superior Courts (het procesreglement van de hogere rechterlijke instanties van Ierland).
- 4 Alvorens op de uitlegging van de wettelijke bepalingen in te gaan, moet mijns inziens eerst worden bepaald in welke mate het Unierecht van toepassing is op het beroep, en wel om de eenvoudige reden dat de bepalingen in kwestie, voor zover zij uit het Unierecht voortvloeien, teleologisch moeten worden uitgelegd in overeenstemming met dat recht en in het bijzonder niet mogen worden gelezen op een wijze die niet met de in de Uniewetgeving neergelegde rechten strookt.
- 5 Er dienen zich twee potentiële bronnen van Unierecht aan: ten eerste de milieueffectbeoordelingsrichtlijn (hierna: „MEB-richtlijn”) (richtlijn 97/11/EG van de Raad van 3 maart 1997 tot wijziging van richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten) en ten tweede het op 25 juni 1998 te Aarhus gesloten VN/ECE-Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (hierna: „Verdrag van Aarhus”), dat voor bepaalde doeleinden in mei 2005 in de rechtsorde van de Unie is opgenomen door de ratificatie namens de Unie.

Toepassing van de MEB-richtlijn

- 6 De oorspronkelijke milieueffectbeoordelingsrichtlijn werd in 1985 vastgesteld: richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. Deze richtlijn is gewijzigd bij richtlijn 2003/35/EG tot voorziening in inspraak van het publiek in de opstelling van bepaalde plannen en programma's betreffende het milieu. Bij deze wijziging is een nieuw artikel 10 bis ingevoegd, dat voorzag in het recht „om de materiële of formele rechtmatigheid van enig besluit, handelen of nalaten **[Or. 3]** vallend onder de bepalingen betreffende de inspraak van het publiek van deze richtlijn aan te vechten.” Voorts bepaalde dit artikel „een dergelijke procedure [...] eerlijk, billijk en snel [moet] zijn en [...] niet buitensporig kostbaar [mag] zijn.”.
- 7 Met de codificatie van de MEB-richtlijn in richtlijn 2011/92/EU is deze bepaling artikel 11 van de richtlijn van 2011 geworden.
- 8 Artikel 11, lid 1, van de richtlijn van 2011 bepaalt dat leden van het publiek die een voldoende belang hebben „in beroep kunnen gaan bij een rechtbank of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan om de materiële of formele rechtmatigheid van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen betreffende de inspraak van het publiek van deze richtlijn aan te vechten”.
- 9 In deze context rijzen verschillende vragen. Gezien het feit dat er een milieueffectbeoordeling moet worden verricht, heeft het onderhavige beroep duidelijk betrekking op aangelegenheden die onder de inspraakbepalingen van de richtlijn vallen. Het beroep beperkt zich echter niet tot vermeende tekortkomingen in de procedure van de milieueffectbeoordeling.
- 10 De eerste vraag luidt of er aanspraak bestaat op het bij artikel 11 verleende recht ongeacht op welke grond, met inbegrip van gronden van nationaal recht, een besluit, handelen of nalaten vallend onder de inspraakbepalingen van de richtlijn wordt betwist.
- 11 Ten tweede is het de vraag wat moet worden verstaan onder „enig besluit, handelen of nalaten” in artikel 11. Zoals moge blijken uit [de hierboven in punt 1 bedoelde uitspraak van 12 mei 2016] was ik van oordeel dat de verwijzing naar handelingen of besluiten in de context van artikel 50 van de Planning Development Act 2000 zich niet uitstrekt tot voorlopige of administratieve beslissingen waardoor de rechtspositie van de partijen niet op onherroepelijke wijze wordt bepaald. De vraag is echter of de formulering „enig besluit, handelen of nalaten” in de context van artikel 11, lid 1, wellicht mede betrekking heeft op administratieve beslissingen in het kader van de beoordeling van een **[Or. 4]** vergunningaanvraag voor een ontwikkelingsproject, die de rechtspositie van de partijen niet onherroepelijk bepalen.

- 12 Volgens artikel 11, lid 2, „bepalen [de lidstaten] in welk stadium een besluit, handelen of nalaten kan worden aangevochten”.
- 13 De Ierse rechtsorde kent dienaangaande geen uitdrukkelijke wettelijke regeling. Wel vallen de partijen onder algemene bestuursrechtelijke regels van common law, zoals reeds toegelicht in de bodemuitspraak in deze zaak. Zoals daar reeds is aangegeven, kan om zwaarwegende redenen van openbare orde worden bepleit dat een beroep tegen een voorlopig administratief besluit als voorbarig moet worden beschouwd zolang het niet is bekrachtigd door een juridisch bindend en normaliter definitief besluit. Het is evenwel duidelijk dat dit geen onvoorwaardelijke regel is, aangezien er (mijns inziens uitzonderlijke) gevallen zijn waarin de rechter tussenbeide is gekomen voordat er sprake was van een definitief besluit.
- 14 Het is echter ook duidelijk dat een dergelijke common law-aanpak een zekere rechtsonzekerheid meebrengt voor de betrokken verzoeker. Zoals ik in de bodemuitspraak heb toegelicht, acht ik het met het oog op de nodige rechtszekerheid niet aanvaardbaar wanneer de vraag of het door een verzoeker ingestelde beroep mogelijk zonder voorwerp is of te laat is, zuiver per geval wordt beoordeeld.
- 15 In een common law-rechtsstelsel zoals het Ierse, waarin de wetgever niet uitdrukkelijk heeft vastgesteld dat degene die enig besluit, handelen of nalaten wil aanvechten, het recht heeft om het definitieve besluit af te wachten (een uitdrukkelijke verduidelijking die ik om de in de bodemuitspraak uiteengezette redenen zeer wenselijk acht), rijst ten derde de vraag of het in artikel 11, lid 4, gestelde vereiste dat de procedure niet „*buitensporig kostbaar*” mag zijn, van toepassing is op het **[Or. 5]** proces voor de nationale rechter waarin wordt bepaald [omissis] of het beroep in het juiste stadium is ingesteld.
- 16 [omissis] [De gemachtigde van de An Bord Pleanála] betoogt dat een gerechtelijke procedure ter bepaling in welk stadium de vergunningsprocedure dient te worden aangevochten, niet onder het vereiste van artikel 11 valt, tenzij het bestuurlijk optreden in dat geding zelf wordt aangevochten, wat in casu niet het geval is. Verzoekers hebben niet betoogd dat de onzekerheid over de vraag of een beroep voorbarig of tardief is, op zichzelf beschouwd in strijd is met de MEB-richtlijn.
- 17 De onderhavige zaak kwam niet voorbij het stadium van de beoordeling of het beroep al dan niet voorbarig was, en gezien het antwoord op die vraag is het beroep ten gronde tot betwisting van de rechtmatigheid van de vergunningprocedure niet verder behandeld. Is het vereiste van artikel 11 [omissis] van toepassing op een dergelijk geding?

Het Verdrag van Aarhus als bestanddeel van Unierecht

- 18 In [omissis] [een niet-gepubliceerde beslissing van de Ierse Court of Appeal (hogerberoepsrechter) van 19 februari 2015 heeft de rechter] opgemerkt dat het Verdrag van Aarhus door de Unie als zodanig is geratificeerd en dat, voor zover het Verdrag van Aarhus in het Unierecht is overgenomen, de Court of Appeal in voorkomend geval verplicht zou zijn toepassing te geven aan de bepalingen van dat verdrag als deel uitmakend van de verplichtingen van het Unierecht als geheel.
- 19 Het verdrag heeft een aanzienlijk bredere werking dan de richtlijn, aangezien artikel 9, lid 3, bepaalt dat *„elke partij [waarborgt] dat leden van het publiek, wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privépersonen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende het milieu”*.
[Or. 6]
- 20 Artikel 9, lid 4, bevat de ondersteunende bepaling dat dergelijke procedures *„in passende en doeltreffende middelen, met inbegrip van, zo nodig, een dwangmiddel tot rechtsherstel [voorzien] en [...] billijk, snel en niet onevenredig kostbaar [zijn]”*.
- 21 Zoals reeds aangegeven in [omissis] de bodemuitspraak is het onderhavige project een voortvloeisel van verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009.
- 22 In casu rijst ten vierde de vraag of daarom aan de nationale wetgeving een uitlegging moet worden gegeven die zoveel mogelijk in overeenstemming is met het Verdrag van Aarhus, op grond van het feit dat het door de Unie is geratificeerd en dat de vergunningsprocedure betrekking heeft op een project van gemeenschappelijk belang dat krachtens het Unierecht als zodanig is aangewezen en/of omdat de ontwikkeling van het project van invloed is op een Europees gebied (zodat een milieueffectverklaring voor een Natura 2000-gebied vereist is). [omissis] [De gemachtigde] van de Staat heeft er terecht op gewezen [omissis] dat de Unie bij de ratificatie van het Verdrag heeft erkend dat het haar bindt en niet de lidstaten (zie het arrest van de Grote kamer van het Hof van 8 maart 2011, Lesoochranárske zoskupenie, C-240/09, Jurispr. blz. I-1255, punt 39). In casu gaat het echter om de ontwikkeling van een project dat is goedgekeurd overeenkomstig het Unierecht, en niet bij een nationaal besluit.
- 23 Indien de vorige vraag bevestigend moet worden beantwoord, is het ten vijfde de vraag of de bepaling dat verzoekers moeten *„voldoen aan de eventuele in [hun] nationale recht neergelegde criteria”* verhindert dat het Verdrag van Aarhus als

rechtstreeks werkend kan worden beschouwd wanneer er (zoals in casu) geen wettelijke bepaling is die de procesbevoegdheid van de verzoekende partijen uitsluit en **[Or. 7]** die ook overigens niet wordt bestreden. [omissis] [In de hierboven in punt 18 genoemde beslissing van 19 februari 2015 was de rechter] van oordeel dat hierin een moeilijkheid school, gelet op het arrest van de Grote kamer van het Hof van 13 januari 2015, Raad en Commissie/Stichting Natuur en Milieu en Pesticide Action Network Europe, C-404/12 P en C-405/12 P, EU:C:2015:5, punt 47. Die uitspraak had betrekking op een wellicht afwijkende situatie, namelijk de nietigverklaring door het Gerecht van eerste aanleg van een Unierechtelijk instrument onder verwijzing naar het Verdrag van Aarhus (een beslissing die in hogere voorziening werd vernietigd). De zaak Lesoochranárske betrof een situatie die meer overeenkomsten vertoont met de onderhavige (zie arrest, punt 45). In punt 50 van dat arrest stelde het Hof vast dat „wanneer [...] een door het recht van de Unie en met name de habitatrichtlijn beschermde soort in het geding is, [...] het aan de nationale rechter [staat] om, ter waarborging van de effectieve rechtsbescherming op de binnen het milieurecht van de Unie vallende gebieden, aan zijn nationale recht een uitlegging te geven die zo veel mogelijk met de bij artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus vastgestelde doelstellingen in overeenstemming is”, ondanks zijn beslissing dat artikel 9, lid 3, zelf geen rechtstreekse werking heeft. In die zaak leek de procesbevoegdheid van verzoekers in het geding te zijn, wat in casu geen rol speelt.

Omzetting van de MEB-richtlijn

- 24 Het vereiste dat milieuprocedures niet buitensporig kostbaar mogen zijn vindt zijn neerslag in artikel 50B van de Planning and Development Act, 2000.
- 25 Artikel 50B, lid 2, stelt als algemene regel dat elke partij de eigen kosten draagt van een verzoek om rechterlijke toetsing van enig besluit, handelen of nalaten op grond van elke nationale wet waarbij uitvoering wordt gegeven aan Unierichtlijnen inzake milieueffectbeoordeling of geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging. Volgens lid 3 van dat artikel kan een partij in de kosten worden verwezen wanneer haar vordering lichtzinnig of vexatoir is, op grond van haar gedrag tijdens de procedure of wegens belediging van de rechter. **[Or. 8]**
- 26 Bovendien kan een partij recht hebben op vergoeding van haar kosten wanneer het om een aangelegenheid van „buitengewoon openbaar belang” gaat, de toekenning van een dergelijke vergoeding recht in de bijzondere omstandigheden van de zaak voldoet aan de eisen van billijkheid (lid 4) of wanneer die partij de verzoekende partij is en zij althans gedeeltelijk in het gelijk is gesteld [omissis].
- 27 In de onderhavige zaak [omissis] betoogt [de gemachtigde] van Eirgrid PLC dat het beroep lichtzinnig en vexatoir is aangezien het geen kans van slagen heeft en de rechter in geen geval uitspraak kan doen over de zaak voordat de An Bord Pleanála een besluit heeft genomen.

- 28 In zoverre doen zich twee verschillende, maar wel met elkaar verband houdende vragen voor. Betrokken op de zaak in zijn geheel rijst ten zesde de vraag of de staat de vrijheid heeft om in uitzonderingen te voorzien op de regel dat milieuprocedures niet buitensporig kostbaar mogen zijn indien noch de MEB-richtlijn noch het Verdrag van Aarhus in een dergelijke uitzondering voorziet.
- 29 Indien dergelijke uitzonderingen zouden zijn toegestaan, rijst vervolgens de vraag of een beroep lichtzinnig of vexatoir geacht kan worden op de enkele grond dat het is ingesteld voordat de An Bord Pleanála definitief over een bepaalde kwestie beslist. Zoals reeds [omissis] [in de hierboven in punt 1 bedoelde uitspraak van 12 mei 2016] is opgemerkt, is er een aantal vrij ongebruikelijke zaken waarin de rechter tussenbeide is gekomen voordat de An Bord Pleanála een definitief besluit had genomen [omissis]. Dit laatste vraagstuk is zuiver een kwestie van nationaal recht.

Omzetting van het Verdrag van Aarhus

- 30 Het Verdrag van Aarhus is in Ierland omgezet bij de artikelen 3 en 4 van de Environment (Miscellaneous Provisions) Act 2011, die evenwel in bepaalde opzichten iets minder ruim zijn geformuleerd dan de tekst van het Verdrag. In hun context bezien lijken die artikelen eerder aan te sluiten bij het Verdrag dan bij de richtlijn, [Or. 9] hoewel zij, net als alle overige wetgeving, zoveel mogelijk in overeenstemming met het Unierecht moeten worden uitgelegd.
- 31 Artikel 3, lid 1, bepaalt dat in gedingen waarop het artikel van toepassing is, elke partij haar eigen kosten draagt. Op deze regel bestaan uitzonderingen overeenkomend met die van artikel 50B van de Planning and Development Act, 2000.
- 32 In artikel 4, lid 1, van de wet van 2011 zijn de procedures waarop het artikel van toepassing zijn, gedefinieerd als civiele procedures „a) die ten doel hebben de naleving of handhaving te waarborgen van een aan een in lid 4 bedoelde licentie, vergunning, toestemming, huurovereenkomst of toelating verbonden wettelijke verplichting, voorwaarde of overig voorschrift, of (b) die betrekking hebben op de schending of niet-naleving van een dergelijke licentie, vergunning, toestemming, huurovereenkomst of toelating” indien de betrokken schending of niet-naleving „het milieu [omissis] schade berokkent, heeft berokkend of kan berokkenen”.
- 33 [omissis].
- 34 Artikel 4, lid 1, schrijft tevens voor dat er een causaal verband moet bestaan tussen de niet-naleving of niet-handhaving van de wettelijke verplichting en [de] daardoor ontstane of mogelijke milieuschade [omissis]
- 35 Volgens de uitlegging van artikel 4, lid 1, in een [recente uitspraak van 11 juni 2015] moet er sprake zijn van een rechtstreeks causaal verband tussen de niet-naleving en de schade, zodat een dergelijk verband in de praktijk niet kan worden

[Or. 10] aangetoond voordat een beslissing is genomen over de vergunningaanvraag. Pogingen om vóór een definitief besluit een dergelijk verband aan te tonen, zouden, aldus [omissis] [de rechter in voornoemde uitspraak van 11 juni 2015] „berusten op de veronderstelling dat de gehele vergunningprocedure niet naar behoren zal worden uitgevoerd”. Alleen het definitieve besluit om vergunning te verlenen voor een project dat geacht wordt in strijd te zijn met een wettelijke verplichting, voldoet bijgevolg aan het aldus vastgestelde criterium.

- 36 Deze benadering is duidelijk strikter dan die waarin het Verdrag van Aarhus voorziet.
- 37 De zevende vraag van Unierecht luidt dus of het vereiste van causaal verband verenigbaar is met het Verdrag van Aarhus.
- 38 [omissis]. [nationale procedurele kwestie]

Verzoek om een prejudiciële beslissing

- 39 [omissis] [Redenen waarom de High Court volgens nationaal recht niet verplicht is een verzoek om een prejudiciële beslissing te richten tot het Hof] **[Or. 11]**
- 40 Wanneer een rechterlijke instantie echter de beslissing van het Hof over een bepaalde vraag „noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis”, is zij krachtens artikel 267 bevoegd om een prejudiciële beslissing te verzoeken. Aangezien ik de beantwoording van de vragen van Unierecht overeenkomstig het weergegeven kader [omissis] noodzakelijk acht om uitspraak te doen en aangezien de onderhavige zaak zich voor een dergelijk verzoek leent, ben ik voornemens om deze bevoegdheid in casu uit te oefenen.
- 41 Overeenkomstig artikel 23 bis van het Statuut van het Hof van Justitie en artikel 105, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof kan de verwijzende rechter verzoeken om de toepassing van de versnelde procedure. In het onderhavige geval ben ik van oordeel dat een dergelijk verzoek op zijn plaats is gezien het feit dat het project is aangewezen als project van gemeenschappelijk belang voor de Unie en gezien de daaruit voortvloeiende noodzaak om de procedure met een zekere prioriteit te behandelen. Het lijkt erop dat de verwijzende rechter alleen bij een prejudiciële spoedprocedure (artikel 107, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering) met betrekking tot aangelegenheden op het gebied van justitie en binnenlandse zaken gehouden is voorstellen te doen voor een antwoord op de prejudiciële vragen, en niet bij de versnelde procedure, zodat het hier niet noodzakelijk lijkt om formeel antwoorden voor te stellen alvorens om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

Beslissing

- 42 In overeenstemming met artikel 94 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof gaat het verzoek om een prejudiciële beslissing vergezeld van de onderhavige uitspraak en de bodemuitspraak, die samen het volgende bevatten:
- (i) een summier overzicht van het voorwerp van het geschil en van de relevante feiten;
 - (ii) de inhoud van de toepasselijke nationale bepalingen en nationale rechtspraak, en **[Or. 12]**
 - (iii) een uiteenzetting van de redenen die de verwijzende rechter ertoe hebben gebracht te verzoeken om de beantwoording van de vragen van Unierecht, alsook van het verband tussen de betrokken bepalingen van Unierecht en de nationale wetgeving.
- 43 Gelet op het een en ander verzoek ik het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing volgens de versnelde procedure over de volgende vragen van Unierecht:
- [omissis] **[Or. 13]** [omissis] **[Or. 14]** [omissis] [Vragen als uiteengezet in de verwijzingsbeslissing]
- 44 Het beroep wordt dienovereenkomstig geschorst tot een datum die zal worden bepaald zodra het Hof een prejudiciële beslissing heeft gegeven.